

Tündér*idéz*ő

Laár András csendjei

A Szerelmes földrajz egy korábbi adásában Laár András zenész, költő, humorista, színész, buddhista pap, a hinduizmus jó ismerője beszél az otthonairól.

Húszéves koromig Zuglóban, a Tálér utcában laktam és az Újvidék téri általános iskolába jártam. E környék meghatározó számomra, gyakorlatilag én innen „eredek”, itt vannak a gyökereim. A másik nagyon fontos helyszín a Bükkmogyorósdtól három kilométerre található Úszótanya, ahol életem legboldogabb két és fél hónapját töltöttem egyedül, elvonulásban, egy meditációs gyakorlat

Egykori általános iskolai osztálytársaimmal ma is tartjuk a kapcsolatot

Fotó: Dala István

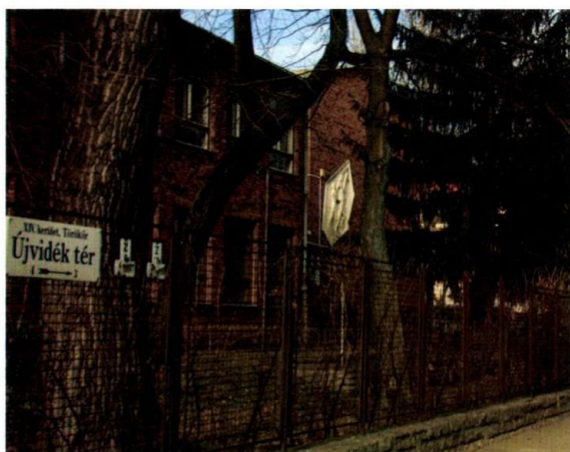
elmélyítése céljából. Itt születtek legfontosabb felismeréseim, és legmeghatározóbb zenei „rátalálásomra” is itt került sor.

Számomra az Újvidék téri általános iskola az ISKOLA, ahová

visszavágyom. Máig élő kapcsolatok, barátságok szövődtek itt. 1961-ben léptem be először az iskola kapuján. Osztálytársaimmal a mai napig össze-összejövünk, és ez fantasztikus.

A Walesi bárdokat hallgatva... Ünnepség az iskola tornatermében

A zuglói Újvidék téri általános iskola, ahová vissza-visszavágyom

Az iskola foci pályája, ahol életem első (és utolsó) gólját les címén nem adták meg

HOLLÓS LÁSZLÓ

újságíró

ahol életem első gólját rúgtam. A többiek rögtön azt kiabálták, hogy les. Na, nekem itt ment el a kedvem a focizástól. Az udvarban van egy kis földterület, ahol az osztály szorgalmasan ültetgetett. Ehhez kötődik az egyik első erotikus élményem. Hetedik-nyolcadikban egy lányka (nevet nem mondok!) meglehetősen laza felsőruhát öltött magára. Miközben ő bőszen dugványozott, ott álltam vele szemben és pont beláttam a kebleire. Ez az emlék a mai napig elkísér.

Besenyő Pista bácsi Zuglóban

Gyerekkoromban a Tallér utca még nem volt aszfaltozva. Katónéni kertjébe jártunk át piknikezni, a mi konyhánk ablakából pedig lehetett látni a tűzijátékot. Baráti hangulatban éltek itt az emberek. Szülőházam ablaka előtt volt egy kibugyrosodó rács, alsó részében eltehenkedve kandikáltam ki az utcára. De emlékszem a kerítésre is, amely előtt készült egy fénykép annak idején. Én ülök közepén, körülöttem áll a család. A lábam rövidke, a combomat dörzsöli a durva kő. Még ma is érzem. Akkor voltam hatéves. És tessék! Most már nem ér hozzá a combom a kőhöz. Nagy lett a lábam. Megnőttem.

Gyerekejjel szüleimtől megtanultam, hogy jónak kell lenni, békén kell hagyni a másikat, nem szabad az embereket bántani.

Nem erőlködtem azért, hogy sok mindent csináljak. Ugye a zene adódott, egyszerűen terápiás eszköz. A hülyéskedés is adódott, az osztályfőnökünk kinevezett az osztály bohócának. Minimum egy vicces gyerek voltam. Az úgy vérből jött. Akárcsak a buddhizmus. Mindig is érdekelt a világ, hogy hol is tartunk éppen. Ez mind-mind jött velem. Besenyő Pista bácsi is. Ő egy szűrlet, több karakter öszszekapcsolása. Nem megfogható identitású ember. Nem tudni,

A gyerekkori baráttal, Köber Istvánnal

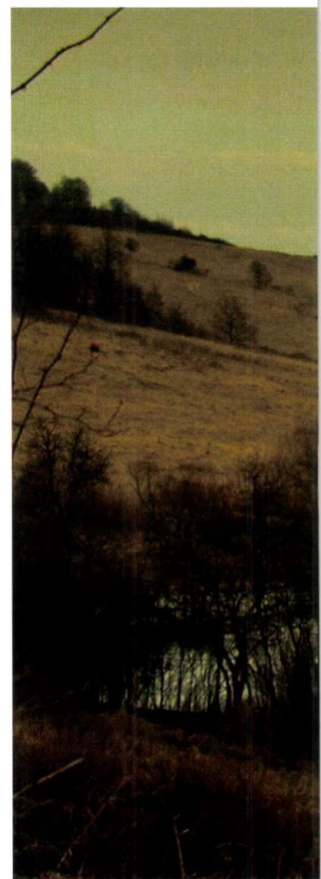
vidéki vagy városi, de egy biztos: egy ostoba ember. Viszont okosnak képzelet magát. És innentől kezdve már gyakorlatilag az egész lakosság valahol testet ölt benne. Egy titokzatos figura, aki mégis csak szimbolizálja az összemérséget. A részemmé vált, bármikor átalakulhatok Besenyő Pista bácsivá. „Mert azért nem úgy van az, kérem

szépen! Jól desztigváljunk, hogy mit mondunk, vagy mit nem! Mert hogyha már mondunk valamit, azt kimondtuk, igaz?! Hát nem? Hát de! Igaz? Jól mondom? Hát most mondom ezt. De ez még nem az, amit majd mondani fogok. A kető között van, amit most mondom. Amit már mondtam, amit majd fogok, ez meg amit most mondom.”

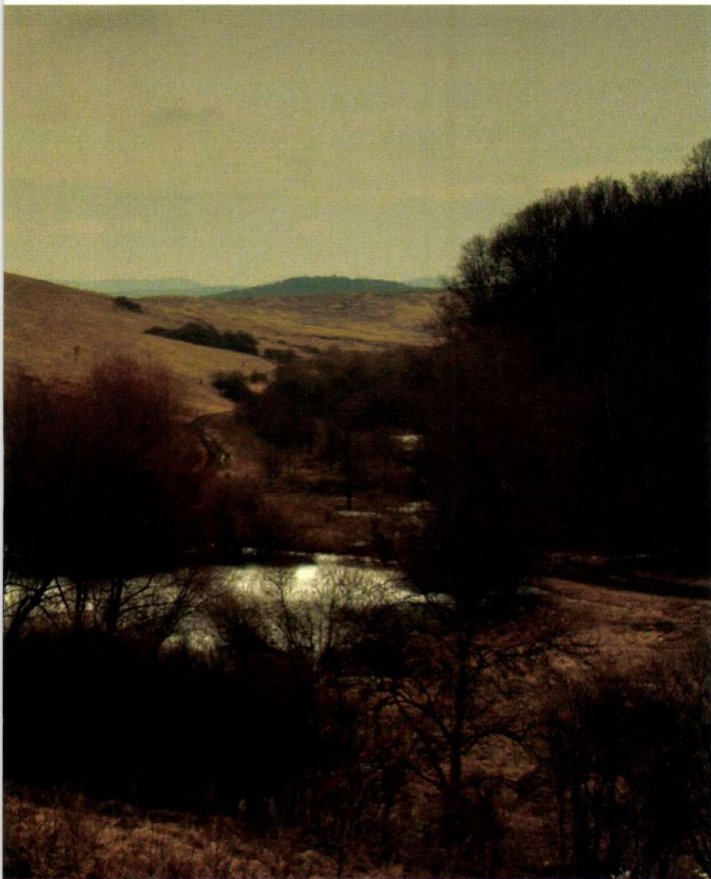
Na most ez még tud nagyon sokáig tartani. Amit most mondom...

Annak idején nagyon jó ötlet volt Laár pour l'art Társulatot csinálni. Galla Miklós szekírozta ki belőlem, hogy egyáltalán létrejöjjön ez a költői est. Merőben szokatlan ötlet volt egy komoly költői est külsőségei között hülye verseket mondani. Nem is akartam eleinte, lusta természetű ember vagyok. Azt gondoltam, hogy nem kell annyi mindent csinálni. És akkor a Galla mégiscsak rávett. Jól tette. És csináljuk azóta is, nyolcvanöt óta.

Most pedig visszatértem gyermekkorom színterére, a szülői házzal szemben vettem egy lakást. Érdekes, hogy még fellelhető az egykori játszópontok. Például megvan az a hely, ahol Taliga Gyuri barátommal műanyag katonáinkkal háborúztunk. Ő is felállította a seregét, meg én is, mindig léptünk egyet egymás felé, közben pedig kis rugós ágyúval szöveget lödöztünk a másik katonáira. Még az is előfordulhat, hogy találunk a fűben műanyagkatonamaradványokat.

Az Úszótanya legendás hely a buddhisták körében

Büki tájkép

Oda kell menni a fák közé...

Itt rohangáltunk körös-körül. Hol rablók, hol pandúrok voltunk, a lényeg, hogy üldözzük egymást. A bújócska és a fogócska határán mozgó játék volt ez. Ha a Jóisten is úgy akarja, a gyerekek is itt játszik majd.

Ilonka néniel nem fog találkozni. Ő volt akkoriban a házmester, akit rendszeresen bosszantottunk. Vettünk egy kis golyóstollbetétet, aminek a végéből kiszedtük az írórészt és kifújtuk belőle a festéket. Lett egy picit fémcsővünk, gyufafejekből nyert foszfort tömködtünk bele, jó alaposan ledugaszoltuk, majd befogtuk egy kis Merklin fémépítőbe. Olyan volt, mint egy apró ágyú. Aláraktunk egy gyertyát, és amikor egy idő után felrobbant, elrohantunk. Ilonka néni meg utánunk a seprűvel.

Az Úszótanya csöndje

A Bükkmogyorósd közelében lévő Úszótanya legendás hely a buddhisták körében, mítoszok és varázslatos történetek levegője lengi be.

A hetvenes években vette meg ezt a tanyát Mirejsz László, a magyarországi buddhizmus egyik atyja, aki később a Tan Kapuja Buddhista Főiskola alapításában játszott főszerepet. Két-három évig egyedül meditált itt, aztán létrejött egy úszói közösség hasonló érdeklődésű emberekből. A Kőrösi Csoma Buddhológiai Intézet buddhista papképző szemináriumát vezették ők, ahová én is mentem tanulni. Amikor valaki komolyan vette a tanulást és a szellemi életet, időről időre megengedték, hogy eljöjjön erre az egyébként zárt helyre. Nagyon büszke voltam, hogy 1991-ben két és fél hónapot tölthettem itt egyedül egy meditációs gyakorlaton. Ez a legerősebb szellemi élmény az életemben. Végeztem a mantrikus gyakorlataimat, zenéltem, és nagyon szép dalok születtek itt. Ám mégis a csönd volt a meghatározó és a semmihez sem fogható, végtelen nyugalom. Nagyon erős hely ez.

Szintén nagy tanulsága e pár hónapnak, hogy amit nem teszel meg, az nincs. Ha nem hozok vizet a forrásról, nem iszom. Ha nem vágok fát, nem lesz mivel fűteni, fázni fogok. Oly mértékben önellátásra kellett berendezkednem, hogy tökéletesen átéreztem tettem súlyát. Hetente egyszer begyalogoltam Bükkmogyorósdra, beleléptem előző héten otthagytott lábnyomaimba, a boltban megvettem egy hétre elegendő ennivalómat, belepakoltam egy hátizsákba, és szépen visszagyalogoltam. A napok egyformán teltek. Dél előtt tizenegyig mindennel elkészültem, este tizenegyig pedig csak ültem. Másfél órára beültem egy meditációba, és amikor véget ért, ültem tovább. A kis csücsökszobában. Napi tizenkét órán át csöndben ültem. Ezt nem lehet mással helyettesíteni. Amikor visszatértem a való életbe, már tudtam csöndben lenni. Persze most is tudok bármennyit dumálni, nem okoz problémát hosszasan beszélni bármiről, de korábban képtelen voltam csöndben maradni.

Az Úszótanya óta nekem nem kötelező beszélni. Nagyon jól elvagyok csendben.

Megkaptam itt azt a beavatást, amit meg kellett kapnom. Ezt kellett az elmúlt húsz évben a saját életemben gyakorolni. Nagyobb kihívás egy olyan helyen csöndben lenni, ahol amúgy zaj van, mint egy csendes helyen. A csöndet tanultam meg az Úszótanyán. És ezt már képes vagyok működtetni a világ bármely pontján. Valójában tantrikus felfogású ember vagyok, a magasabb szellemi szinteket a hétköznapi élet eseményei közé próbálok bevinni. Inkább ez az ideálom, mintsem elvonulni egy szerzetesrendbe. Ugyanakkor nagyon fontos, hogy az embernek az életében legalább egyszer legyen egy ilyen tapasztalata. A fejemben nagyon egyben vannak a dolgok. Más kérdés, hogy ezekből mit tudok megvalósítani. Számomra a szintézis azt jelenti, hogy hiszek az egységben, abban, hogy a létezés eredete egy. Ezt próbálok a saját életemben megélni. Miközben nem tagadom a sokaságot, a sokféleséget. De mégis: a sokféleség mögött egy egység van.

A buddhizmusról a stupánál

A buddhizmus a belátásra épít. A természetes emberi belátás képességére. A buddhizmuson belül minden vallási tézis józan emberi gondolkodással belátható. És ez óriási! Nem kell egy elővételezett hitet felmutatni. Buddha egy olyan utat, olyan gondolkodásmódot, szellemi stratégiát mutatott, amit mindenki elsajátíthat. Minden ember eljuthat ugyanoda a józan belátásra támaszkodva. És ez rendkívül vonzó egy olyan ember számára, aki szereti saját maga belátni a dolgokat. Miközben ez rendkívül életszerető út. Mindjárt ott az első felismerés, hogy valamennyi lény ki van téve a szenvedésnek. A szenvedésben való egység nagyon lényeges. Az első pillanatban kialakul az emberben az alapvető

Életem legfontosabb felismerései itt születtek... – Meditálás az Úszótanyán

Stupa az Úszótanyán

A buddhizmust fenntartás nélkül, folyamatosan el tudom fogadni...

törekvés, hogy ne okozzon szenvedést más lényeknek, hiszen úgyis van elég bajuk.

Amikor 1985-ben először olvastam el egy buddhista imát, meghatódottságomban elkezdtem sírni. Arról szólt az ima, hogy minden lény legyen boldog. Nem sokkal később elvégeztem a buddhológiai szakképző szemináriumot, ahol rengeteget tanultam. Megismerkedtem sok buddhista irányzattal, láttam azt a végtelenül széles skáláját a módszereknek és lehetőségeknek, amit a buddhizmus képvisel. A buddhizmust megismerve fogtam föl, mit is nevezünk krisztusi tettnek, mit is adott Krisztus az embereknek.

Szellemi irányultságom másik ága a javas út, az a magyar hagyomány, amely nagyon is hasonlít a buddhizmushoz. Ez feléleszthető ma. Mirejsz László erőteljesen tanulmányozta a magyar őshagyományokat. Összeszedte azt a vázát, amire rá lehet építeni egy mai korba interpretált javas hagyományt.

Elfogadom, hogy nyelvi és kulturális alapon mi idetartozunk, és ugyanazt a szellemiséget ilyen módon, a javas út módján lehet megfogalmazni.

Az ember a természet része. Amennyiben lehetősége van arra, hogy közeli kapcsolatban álljon a természettel, akkor visszatalál önmagához, a saját lelkéhez és tudatához. És persze saját testi jólétéhez is. Időről időre visszatérek a városba. Ott a színház, ahol fellépek. Aztán beülök egy autóba, és elmegyek egy másik város másik színházába. Eből élek. Mégis becsempésem valahogy a természetet a lakásomba. Ha egyszer lesz annyi pénzem, hogy egy kis házat vegyek valahol, az biztosan a Mátrában vagy a Bükkben lesz. Oda kell menni, a fák közé.

Tündertilinkó

Tündertilinkóval tudnék búcsúzni e tájtól. Ez egy szál üvegcső. Anynyira misztikus hangszer, hogy szinte nincs is, mégis lehet vele zenélni.

Itt, az Úszótanyán ismertem meg Dobosi Antal zen buddhista tanár tilinkózott egyszer, még nyolcvanhét-nyolcvannyolcban. Nem hittem a szememnek és a fülemnek. Ott állt a délceg Dobosi Anti, és valami fantasztikusan szépet furulyázott, csak éppen nem furulyán. Egy átlátszó üvegcsövet fújt az egyik végén, a másikon hol befogta, hol elengedte. Ez volt a hangképzése. Dallamfűzereket játszott, miközben szinte nem csinált semmit. Na hát ettől el voltam kábulva. Kértem Antit, tanítson meg játszani e „hangszeren”. A tanítás abból állt, hogy kezembe adta a csövet és azt mondta: próbáld megszólaltatni. Körülbelül két óra múlva szólalt meg először a kezemben. Két nappal később már két-három hangot is tudtam rajta elkülönítve játszani. Két hét elteltével aztán már egyszerűbb dallamokat is tudtam fújni. Kétévnyi gyakorlás után mondhatom azt, hogy tudok rajta rendesen zenélni. Akár egy népdalt is eljátszani. ■

Tündéridézés, avagy merengés a tűznél az Úszótanyán